

28 augustus 2022

RACHAB EN DE VERSPIEDERS

Jozua 2

Het is toch wel een aparte geschiedenis die wij zojuist hebben gelezen, want: wat gebeurt er nu precies en waarom? Het begint met dat Jozua er twee verkenners op uit stuurt. Daarmee lijkt de geschiedenis zich te herhalen, want zo'n veertig jaar geleden stuurde Mozes er van deze kant van de Jordaan ook verkenners op uit, twaalf verkenners waarvan Jozua er zelf eentje was geweest. Mozes kreeg de opdracht van God om verkenners erop uit te sturen. Of Jozua ook die opdracht van God had gekregen, dat staat er niet bij. Misschien wel en is dit nu de eerste stap van Jozua, waarin wij mogen zien dat hij echt in de voetstappen van Mozes gaat. Of is deze actie van Jozua wat minder fraai en wil hij ondanks Gods belofte dat hen het land zal worden gegeven toch het zekere voor het onzekere nemen. Stuurt hij daarom *in het geheim* (zo staat er expliciet bij) nog twee verkenners eropuit stuurt om te kijken hoe het er voorstaat? Of laat deze geheime missie van Jozua juist zien dat hij een goed strateeg is? Want ja, de

vorige keer hebben tien verkenners voor behoorlijk wat onrust gezorgd met hun negatieve verslaggeving. Zou Jozua daarom voor slechts twee verkenners hebben gekozen en de missie vooral geheim hebben gehouden? We weten het niet.

Wat wij ook niet weten, is hoe die twee verkenners ertoe zijn gekomen om 's nachts onderdak te zoeken bij een prostituee in de stad. De wat meer orthodoxe verklaarders leggen uit dat Rachab waarschijnlijk een soort herberg heeft gehad en dat een herberg een goede locatie is om informatie op te doen. Immers: in een café hoor je nog eens wat. Andere uitleggers vermoeden wat minder goede intenties en zien in hen twee mannen die jarenlang het harde leven van de woestijn hebben gekend en nu zonder de sociale controle vallen voor de verleidingen van de grote stad. Want dat woord 'slapen' wat hier wordt gebruikt voor de overnachting van de twee verkenners bij Rachab, dat komen wij ook tegen bij David die bij Batseba 'slaapt'.

Hoe je dit moet zien, ook dat weten wij dus niet. Maar ik wil in deze preek dan ook bij andere dingen stilstaan. Bij vier dingen. Het eerste uitgebreid, de rest wat korter. De eerste twee punten gaan over God. En de andere twee punten over Rachab. Maar alle vier de punten gaan ook over u.

Het eerste punt: ik vermoed dat die verkenners uiteindelijk heel weinig informatie over de stad en over het land hebben ingewonnen. Je zou als commandant der strijdkrachten die twee soldaten op je kantoor hebben geroepen: 'en wat zijn jullie te weten gekomen over de

stad en de omgeving?' 'Eh, we zijn eigenlijk niet verder geweest dan de stadspoort en u weet wel die hele dikke muren...' 'En wat hebben jullie daar dan gedaan?' 'Eh, we hebben daar de wallen bezocht...' Misschien is het totaal anders gegaan en hebben zij wel strategische informatie aan Jozua kunnen doorgeven, maar eigenlijk is dat helemaal niet eens belangrijk, want het belangrijkste wat zij konden vertellen, horen wij hen wel vertellen, namelijk: iedereen is bang voor ons, want zij beseffen maar al te goed dat de Heere God met ons is. *Vers 24: en zij zeiden tegen Jozua 'Zeker, de HEERE heeft ons heel dat land in handen gegeven, want ook alle inwoners van het land zijn voor ons weggesmolten van angst.'*

Ja, dat kwamen zij te weten bij Rachab, een prostituee van daar. Rachab wist hun dat te vertellen: alle mensen van haar volk waren bang geworden voor de Israëlieten. Want zij hadden hier in Jericho en omgeving gehoord hoe God dat volk Israël door de Rode Zee had geleid. Zij hadden gehoord hoe de koningen van de Amorieten door hen Israël waren verslagen. En ze hadden gezien

dat het gevaar van Israël nu steeds dichterbij kwam. Zij waren bang geworden, vanwege die machtige God van Israël die Zijn volk redding en overwinning schonk.

Ik denk dat die twee verkenners heel vreemd hebben opgekeken toen Rachab hen dit vertelde. Zij hoorden Rachab gewoon die hele geschiedenis van God met Israël

memoreren en Gods daden verkondigen. Rachab beleed daarbij als een oprecht gelovige, volkomen los van het volk Israël, dat de HEERE de ware God van hemel en aarde was. Hoe was het mogelijk? In het huis van een prostituee, in een heidense stad, werd God beleden op de manier van de Thora en de psalmen. En... blijkbaar was dus *heel* de stad van deze God onder de indruk geraakt... Er was diep ontzag..., ja, grote angst voor die God van Israël... Ze smolten van angst, zo vertelde Rachab. God had blijkbaar al heel wat voorbereidende werkzaamheden gedaan. *God was hier al actief, voordat Jozua en zijn manschappen voet aan wal zouden zetten.*

Dat is even een omdenken, als je het mij vraagt: de verkenners waren op pad gestuurd om de strijd voor te bereiden door informatie in te winnen om zo strategische doelen te kunnen kiezen en aanvalstechnieken te bedenken..., maar de informatie die zij aan Jozua uiteindelijk overbrachten was: *God is hier al aan het werk.* Hij heeft ons de overwinning al gegeven. God heeft zelfs iemand tot geloof en overgave gebracht. God is blijkbaar niet alleen met ons in de strijd, maar ook al drie stappen voor ons in de strijd.

Nou, dat moet u in ieder geval van deze preek onthouden: *God is blijkbaar niet alleen met ons in de strijd, maar Hij is ook al drie stappen voor ons uit in de strijd.* Ik leg dat uit:

Ten eerste moet ik hierbij gelijk aan Pasen denken, aan de overwinning van de Heere Jezus op de dood, de zonde en de duivel. Pasen ligt niet voor ons, maar

achter ons. God is ons in die strijd tegen de zonde, de duivel en de dood al drie stappen vooruitgegaan. We hoeven daarom, als wij in Jezus als onze Redder geloven, niet bang te zijn voor de dood. En ook niet voor de duivel. En ook niet voor de macht van de zonde, hoe pijnlijk en gevaarlijk die ook is. Want de echte strijd ligt niet voor ons... en we zitten er ook niet middenin (ook al kan het soms gruwelijk lastig zijn), maar de strijd ligt achter ons... *God was al aan het werk, toen u en ik nog geboren moesten worden.* Hij heeft al veel meer gedaan en (zeg maar) geregeld, voordat wij er pas over na gingen denken.

Ik haal dit wel eens aan, als ik spreek met mensen op hun sterfbed. Want sterven kan zoveel angst oproepen, verdriet natuurlijk ook, en strijd: strijd met jezelf, met het loslaten, met God... 'Maar', zo zeg ik dan, 'waar wij het voor ons onbekende tegemoet gaan, daar is God al... en daar is God al aan het werk geweest.' Terwijl Jozua nog met zijn volk aan deze kant van de Jordaan stond, was God al voor hen aan die andere kant van de Jordaan aan de slag gegaan om hen er straks doorheen te helpen.

God is niet alleen met ons, maar Hij is ons ook al drie stappen voorgegaan. De verkenners moesten daarom niet hard aan de slag als geheime informanten – 'alles hangt af van de juiste strategische informatie' – nee, wat zij daar bij Rachab moesten doen, dat was: in zich opnemen hoe God hier aan het werk was onder de mensen. ... Om hier nog even op door te gaan: ik heb wel eens gelezen over een zendeling die dat heel concreet had meegemaakt. Hoe hij merkte dat, toen hij met een volk in contact kwam en hen het Evangelie wilde vertellen, hoe God al in hun hart had gewerkt terwijl er nog geen zendeling aan te pas was gekomen. Wat bijzonder! Trouwens, ook Petrus had dit meegemaakt (Handelingen 10): hij werd door God geroepen om bij de Romeinse hoofdman Cornelius te gaan preken, maar wat was daar al een voorbereidende werkzaamheden aan voorafgegaan door God. Gods Geest had niet gewacht tot die preek van Petrus. Er was al veel meer in werking gezet daar bij Cornelius, verlangen naar het Evangelie. Nou, laten wij die lijn gelijk doortrekken naar onze gemeente: uw en mijn opdracht, onze opdracht als gemeente, is om onszelf open te stellen... en proberen te horen en te zien hoe God aan het werk is in onze gemeente en daarbuiten. Ik zal eerlijk bekennen: dat is niet mijn primaire reactie. Mijn natuurlijke neiging is om alles te zien wat niet goed loopt en dat dan op te gaan pakken en draaiende proberen te krijgen. (Natuurlijk: met hulp van God, met inzet van gemeenteleden enz. enz.). Maar de verkenners laten een andere volgorde zien: *eerst stil worden en in je opnemen wat God doet, wat hier op deze wereld al van Gods Koninkrijk en Zijn goedheid zichtbaar is... en dan pas de strijd aangaan.*

Want dat zorgt voor ontkramping. Niet gelijk in de kramp schieten en zien wat er allemaal moet worden opgepakt en aangepakt in de kerk en ook in de wereld om ons heen. Ook niet hyperactief worden of gefrustreerd omdat ons werk van alle kanten tekortschiet. Nee, een Rooms-katholieke theoloog, de Tilburgse hoogleraar Erik Borgman, schreef naar aanleiding van de grote crises in zijn kerk (en dat zijn nogal crises...): 'we moeten niet allereerst iets doen, we moeten weer iets gaan *ontvangen*: de signalen van de Geest.' Want wij hoeven niet Gods Koninkrijk te maken. Wij hoeven

niet God niet aan de man of de vrouw te brengen. God is hier al. Gods Koninkrijk heeft op deze wereld al voet aan de grond gekregen. God is al betrokken op de mensen. De toekomst is al door God opengebroken! Nou, vraag God of je daar iets van mag zien in alles wat er gebeurt, in alles wat er in deze wereld aan de hand is, in alle drukten van je persoonlijke leven, maar ook hier in de gemeente: vraag God of je open ogen mag ontvangen om iets van God en Zijn Koninkrijk op te merken... en volg Hem in dankbaarheid in deze weg van het Koninkrijk...

Wat zou het hart van die verkenners hevig zijn gaan kloppen, toen zij daar in het huis van Rachab ontdekten dat God hier al was en dat God hier al aan het werk was, voordat zij incognito Rachabs huis binnenstapten.

God is blijkbaar niet alleen met ons in de strijd, maar ook al drie stappen voor ons in de strijd. En God is al daar, waar wij zijn of naartoe op weg zijn.

Maar nu nog drie dingen. Die zal ik wat compacter houden. Ik zie namelijk nog iets moois van God in deze geschiedenis (het tweede punt):

Eigenlijk ben ik zo blij met dit wat vreemde hoofdstuk Jozua 2. Want het boek Jozua is behoorlijk heftig. Vorige week hoorden wij hoe God beloofde dat het land aan de overkant van de Jordaan in handen van Jozua en het volk Israël zal komen: 'niemand zal voor jou standhouden, Jozua!' Nu, over een paar weken zullen wij over de verovering van het land gaan lezen, waarbij er gruwelijk zal worden gemoord. Maar... hoe zit het dan met Gods liefde, God is toch liefde? Of gaat God niets- en niemand-ontziend met grote stappen zijn plan voltrekken, zonder oog te hebben voor al die afzonderlijke mensen? Nu, tussen al deze heftige hoofdstukken in zien wij nu vanmorgen Rachab. Opeens schijnt hier - tussen de opdracht voor Jozua om sterk te zijn in de strijd en de daadwerkelijke verovering van het land - het volle licht op een vrouw, op Rachab. Een vrouw van lichte zeden. Een zondige vrouw? Of was ze vooral slachtoffer van onderdrukking en mannelijke lusten? In ieder geval: een vrouw aan de zijlijn. Een vrouw die voor veel mannen alleen als een lustobject werd gezien. Een vrouw uit een heidens volk, waar Israël zich op grote afstand van moest houden. En toch overbrugt God hier voor een moment de afstand en krijgt uitgerekend deze vrouw een naam in Israël! Heel mooi: terwijl de koning van Jericho in dit Bijbelgedeelte geen naam heeft - en de verspieters trouwens ook niet - wordt haar naam met ere genoemd. Terwijl de koning zijn stad niet kon redden - hij ging machteloos met zijn stad ten onder in hun angst - redt deze vrouw door haar geloof en haar daadkracht haar hele familie. Rachab.

Deze heidense Rachab komen wij straks gelijk op de eerste pagina van het Nieuwe Testament tegen, in het geslachtsregister, de stamboom, van Jezus. Wat een ereplaats! En deze Rachab wordt vervolgens door de Hebreënbrieffschrijver in de lijst met geloofshelden genoemd. En ook Jakobus vermeldt haar - Rachab de prostituee - met ere als voorbeeld van geloof dat blijkt uit daden. Hier te midden van al die heftige, gruwelijke geschiedenissen van het boek Jozua zien wij door deze Rachab dat het God niet alleen om het Beloofde Land voor Zijn volk is te doen maar om heel de wereldbevolking. Niet alleen de Israëliet, maar ook de Kanaäniet. Niet alleen gedoopten, maar ook volslagen seculiere mensen. Voordat de muren van Jericho zullen

vallen, worden hier al heel wat muurtjes neergehaald, muurtjes die mensen van elkaar scheiden, omdat God geen onderscheid maakt. God Die onaanzienlijken juist een ereplaats geeft. Dat is onze God, de God van Israël.

Maar nu wil ik tenslotte nog kort hebben over haar geloof, het geloof van Rachab, waar ook Jakobus en de Hebreënbrieff over spreken.

Rachab had waarschijnlijk dezelfde angst voor God als de rest van haar volk. Ze spreekt immers in de wij-vorm: 'ons hart smolt weg van angst vanwege u' (vers 11). Maar toch is haar reactie anders dan de reactie van de koning en de rest van de bevolking van Jericho. Ze verzette zich niet. Ze wachtte niet lijdzaam af. Ze verschool zich niet achter de dikke muren van de stad. Rachab gaf zich over. Ze gaf zich over aan de verspieters en hun volk, maar als ik haar geloofswaarden zo hoor, dan was het dieper: ze gaf zich over aan God.

Haar buurtgenoten zouden het mogelijk als landverraad hebben bestempeld. 'Overloper!' Maar Rachab verliet haar land en haar volk... om bij de God van Israël te mogen horen. Geloven, dat is: jezelf overgeven. Belijden dat God de enige God is en dat God het daarom voor het zeggen heeft over uw leven. Niet jezelf verschuilen achter die dikke muren van zelfvertrouwen, 'ik kan het wel zelf', of 'ik geloof het wel'..., nee: jezelf overgeven. Je leven in handen geven van God, omdat je net zoals Rachab diep onder de indruk bent gekomen van wat je hebt gehoord van deze God.

En - daar wil ik mee eindigen – Rachabs geloof bleek uit haar daden. Dat is het punt dat Jakobus in zijn brief zo naar voren brengt. Je kon aan alles wat Rachel deed, zien wat ze geloofde: ze verborg met gevaar voor eigen leven de verspieters en deed hen daarna vluchten, in plaats van dat zij hen aangaf bij de koning van de stad. Wat een dappere daad! En ze hing een koord uit het raam, allereerst om de vlucht van de verspieters mogelijk te maken, maar ook als teken dat zij zich aan haar erewoord zal houden. En zo zal zij straks haar familie redden. In de dingen die je van Rachab ziet, kan je zien wat zij geloofde, of beter: in Wie zij geloofde.

Kunt u, kan jij de toepassing al naar jezelf maken? Als iemand je deze week zou volgen – zoals bij een realitysoap – en deze persoon zou daarbij de opdracht krijgen om uit wat hij van jou ziet op te schrijven wat jij gelooft, hoe zou dat verhaal er dan uit komen te zien? Wat voor verhaal zou hij van jouw geloof maken? Zal hij er iets van kunnen maken?

Ik hoop dat die persoon – maar dan vul ik het dus zelf even in – iets zou schrijven als: 'Blijkbaar gelooft die jongen in een liefdevolle God. Blijkbaar is die God, waarin dat meisje gelooft, een God Die vergeeft en het goede voor een ander zoekt. Ja, en het spat er van alle kanten van af dat die God heel belangrijk is voor deze man, want God zo'n belangrijke plaats voor hem in, aan het begin van de dag, 's avonds, tussendoor... Als ik goed naar uitstraling van deze vrouw kijk, dan is God ook iemand Die echt op mensen is betrokken, ongeacht afkomst, uiterlijk, of levensgeschiedenis. Hij is voor haar een God Die de wereld zo liefheeft, alle mensen, maar ook de schepping.' ... Wat denk je, zouden anderen die jou een week of langer volgen, zo'n verhaal over jouw God kunnen schrijven? Of zouden ze schrijven: 'Ik weet eigenlijk niet in wat voor God hij of zij gelooft... Het is erg vaag en of het nu heel belangrijk voor hem is? Ik zie

er eigenlijk weinig van, weinig verschil met mensen die niet geloven.' ... Je hoeft geen overduidelijk verschil te maken hoor! Je hoeft niet te en te stralen en te performen hoor! Maar *is in uw en jouw leven te zien Wie God is, zoals bij Rachab duidelijk te zien was dat zij een keuze had gemaakt en zich aan deze God had overgegeven?*

Wat een mooie geschiedenis is Jozua 2!

1. God is niet alleen met ons in de strijd, maar Hij is in de strijd ons ook al drie stappen vooruit. Hij is er al, waar wij moeten zijn.
2. God is op de enkeling betrokken en geeft de vrouw uit de marge een ereplaats in de Bijbel.
3. Deze God is het waard om jezelf aan over te geven.
4. En deze God is het waard om in je leven te laten zien Wie Hij is en wat Hij voor jou betekent.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijff // 06- 40632938 // dekruijff@live.nl